

В результате проведения исследования, была построена дендрограмма (рис.2.)

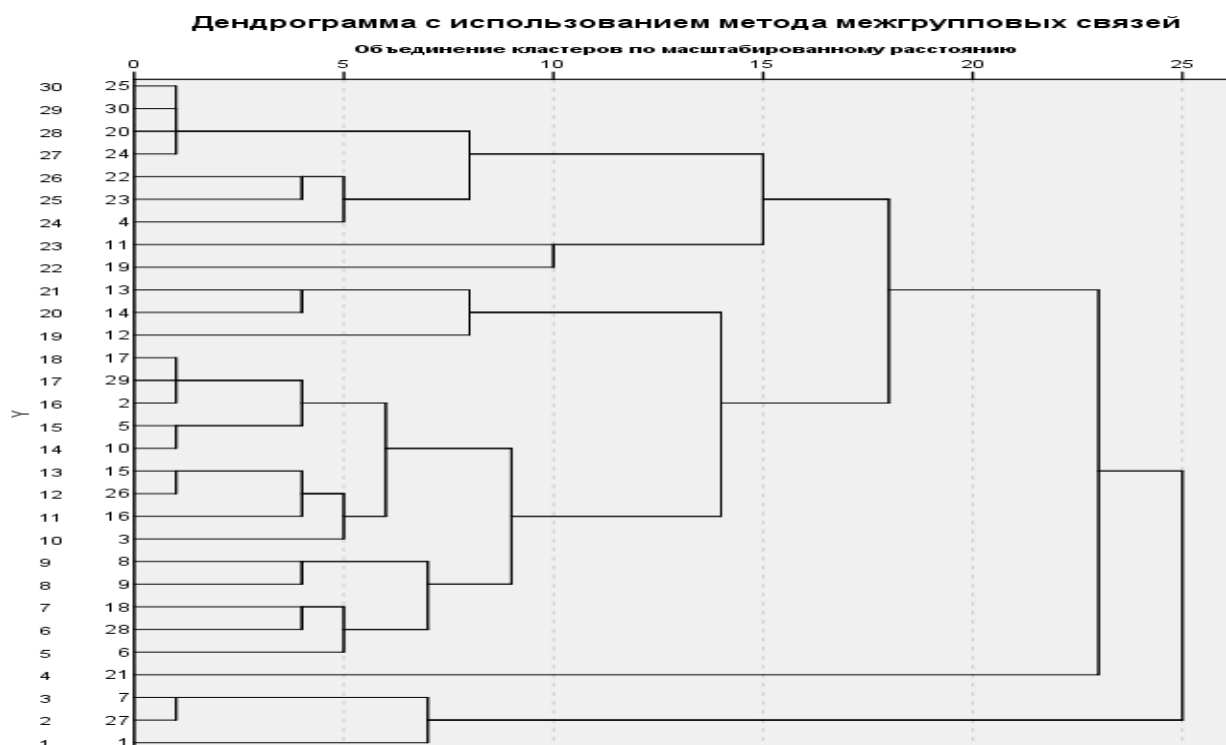

Рис.2. Дендрограмма с использованием межгрупповых связей

Первый кластер - это покупатели (эстеты), которые при выборе сыра ориентируются - на органолептические свойства продукта и его производителя. Эта группа не чувствительна к цене (43 %). Второй кластер показывает экономных покупателей, которые при выборе продукта ориентируются в первую очередь на цену(57%). Таким образом, на потребительском рынке сыров были выявлены два больших сегмента, на которые предприятия могут ориентироваться в своей деятельности.

Литература:

1. Яшкина О.И. Математическое моделирование маркетинговой стратегии предприятия // Устойчивое развитие № 12, ноябрь 2013. - Болгария. Варна. - С.97-102 – Режим доступа: http://susdevjournal.weebly.com/uploads/2/1/7/5/21751764/12_broi.pdf

ВИЗНАЧЕННЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ІННОВАЦІЙНИХ ВИТРАТ МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

О.А. Варчук
А.В. Крисенко

Одесский национальный политехнический университет

Недосконалість обліку інноваційних витрат впливає на ефективність інноваційних проектів. На сьогодні єдиного підходу щодо відображення в обліку інноваційних витрат на підприємстві не існує, відсутня внутрішня звітність, яка надавала б необхідну інформацію стосовно даних витрат.

Питанням обліку інноваційних витрат присвячені праці таких вітчизняних вчених, як О.О. Ільченко, О.І. Грицай, О. Бородкін, Л. Гнилицька, С.М. Сичук, Л. Нападовської, М. Пушкаря, Пашута М. Т., Шкільнюк О. М., Кантаєва О. В. та ін. Існує значна кількість

публікації у інноваційній сфері, але, незважаючи на це, наукових робіт, які досліджували б інноваційні витрати практично немає, а проблема відображення у бухгалтерському обліку інноваційних витрат досі не вирішена.

У Законі України «Про інноваційну діяльність» дано визначення інновацій, а саме, як новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери [1].

О.О. Ільченко користується терміном «витрати на інновації» та тлумачить їх як такі, що включають фактичні витрати в грошовій формі, пов'язані із здійсненням різних видів інноваційної діяльності. Це витрати, які безпосередньо пов'язані з виконанням інноваційного проекту, який включає в себе всі матеріальні витрати, витрати на заробітну плату та нарахування, амортизацію та інші. [2, с. 6].

На думку О.І. Грицай, використання поняття «інноваційні витрати» некоректне. Інноваційними можуть бути зовсім нові для підприємства чи галузі витрати, які до цього ніколи не здійснювались, але це не такі витрати, що пов'язані з проведенням інноваційних процесів підприємства. Якщо логічно пов'язати між собою зміст цих понять, то буде зрозуміло, що правильніше вживати термін «витрати на інноваційні процеси», а ніяк не «інноваційні витрати». Використання поняття «витрати на інноваційні процеси» є більш правильним для визначення витрат пов'язаних з ініціацією інновацій, їх розробкою, реалізацією на ринку та подальшим поширенням [3].

Щодо використання терміну «витрати інноваційної діяльності», то першочерговим є визначити категорію «вид діяльності», як процес поєднання дій, які приводять до отримання відповідного набору продукції чи послуг, що характеризується використанням відповідної комбінації ресурсів, специфікою виробничого процесу та випуском певного виду продукції чи наданням певного виду послуг [4].

Єдиним законодавчим документом, де надано визначення поняттю «інноваційні витрати» є Методика [5]. Відповідно до цього документу, під терміном «інноваційні витрати» розуміють усі витрати, пов'язані з інноваційною діяльністю, а саме:

- внутрішні дослідження та розробки;
- зовнішні дослідження та розробки;
- придбання машин та обладнання, пов'язаних з виробництвом інноваційних продуктів та процесів;
- придбання патентів та ліцензій, промислових зразків;
- навчання та маркетингові дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій дозволяє зробити висновок, що наукових робіт, присвячених класифікації витрат на інновації дуже мало. Але не можна стверджувати, що класифікація інноваційних витрат підприємства взагалі залишилися поза увагою. У таблиці 1 представлені підходи щодо визначення класифікації інноваційних витрат.

Таблиця 1 – Класифікація витрат на інновації у трактуванні різних авторів [6; 7; 8]

Джерело	Автори	Ознака класифікації	Види витрат
1	2	3	4
[6]	Пашута М. Т., Шкільнюк О.М.	Технологічні інновації	Дослідження і розробки, придбання прав на патенти, ліцензії на використання винаходів, корисних моделей, промислових зразків, технологічна підготовка виробництва, придбання машин та обладнання, установок, інших основних засобів та капітальні витрати пов'язані із запровадженням інновацій, маркетинг, реклама, інші витрати
		Поточні витрати	Поточні витрати включають витрати на оплату праці працівників, які зайняті розробкою і впровадженням технологічних інновацій, відрахування на соціальні потреби, а також витрати, які не входять до склад капітальних витрат, такі як витрати на придбання сировини, матеріалів, обладнання, необхідних для забезпечення інноваційної діяльності, що здійснюється підприємством протягом року

Продовження таблиці 1

Джерело	Автори	Ознака класифікації	Види витрат
1	2	3	4
		Капітальні витрати	Придбання машин, обладнання інших основних засобів, витрат на придбання споруд, необхідних для використання в інноваційній діяльності, земельних ділянок та об'єктів природокористування для проведення інноваційної діяльності
[7]	Бажал Ю.М., Федулова Л.І., Александрова В.П. та ін.	Витрати пошуку інформації	Витрати часу і ресурсів, необхідних для проведення пошуку, та витрат, що є наслідком неповноти і недосконалості отриманої інформації
		Витрати проведення переговорів	Витрати, необхідні для складання типових договорів
		Витрати виміру	Витрати на відповідну вимірювальну техніку, проведення безпосередньо виміру та витрати від помилок
		Витрати специфікації та захист прав власності	Витрати на утримання судів, арбітражу, державних органів, витрати часу і ресурсів, необхідних для відновлення порушених прав, а також від недосконалої їх специфікації та ненадійного захисту
		Витрати опортуністичної поведінки	Враховують фактор ухилення агента від роботи, корупція або шантаж та ін.
[8]	Сичук С.М.	За типами інновацій	Науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи, продуктивні, процесові, маркетингові, організаційно-управлінські.
		За стадіями життєвого циклу продукції	Підготовка виробництва, виробництво, експлуатація, утилізація.
		За способом включення до собівартості інновацій	Прямі, непрямі
		За характером витрат	Поточні, капітальні
		За періодичністю виникнення	Періодичні, поточні, одноразові
		За джерелами фінансування	Власні, залучені
		За способом групування	За економічними елементами, за статтями калькуляції
		За способом економічного обміну	Трансформаційні, трансакційні, організаційні
		За значимістю щодо здійснення контролю	Регульовані, нерегульовані
		За цільовим направленням	Впровадження нового обладнання, технології, створення нової продукції

Отже, інноваційна діяльність має велике значення для розвитку економіки України. Провівши дослідження, можна сказати, що досі у законодавчих актах не узгоджено визначення термінів, що стосуються інноваційних витрат. Велика кількість інноваційних витрат підприємства зумовлює необхідність виділення їх певних типів. Така класифікація повинна давати можливість виділяти інноваційні витрати, показувати їх елементи, а також необхідно організувати моніторинг, контролювати та регулювати види інноваційних витрат.

Література:

1. Про інноваційну діяльність в Україні: Закон України від 04.02.2002 року №40 -IV// [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
2. Ільченко О.О. Облік і аналіз витрат на інновації: управлінський аспект: автореф. дис. на здобуття наук. степеня канд. екон. наук / О.О. Ільченко ; Держ. акад. статистики, обліку та аудиту Держкомстату України. – К., 2009. – 21 с.
3. Грицай О.І. Теоретичне визначення сутності поняття «витрати на інноваційні процеси» [Електронний ресурс] / О.І. Грицай // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2014. – Режим доступу: http://asconf.com/rus/archive_view/53
4. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page8> - Назва с титул. екрану
5. Про затвердження Методики приведення механізму аналітично-статистичного спостереження стану інноваційного розвитку економіки у відповідність із стандартами Організації економічного співробітництва і розвитку та ЄС: Наказ Міністерство економіки України” від 19.02.2010 N 160 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ts.lica.com.ua/b_text.php?type=3&id=544484&base=1
6. Пашута М. Т., Шкільнюк О. М. Інновації: понятійно-термінологічний апарат, економічна та шляхи стимулювання /М. Т.Пашута, О. М.Шкільнюк//Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури. – 2005. – 118 с.
7. Бажал Ю.М., Федулова Л.І., Александрова В.П. та ін. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика /Ю. М.Бажал, Л. І. Федулова.,В. П. Александрова та ін.// Ред. Л. І. Федулова – НАН України: Ін-т екон. прогнозування. – К.: Основа. – 2005. – 552 с.
8. Сичук С.М. Класифікація витрат на інновації та напрями їх вдосконалення для цілей обліку та контролінгу[Електронний ресурс] / С.М.Сичук// Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси. – 2013. – С. 238-243. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecnof_2013_10\(2\)__32.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecnof_2013_10(2)__32.pdf)